

20 година од НАТО агресије

Фото: Даримир Банда

О СВЕМУ МОЖЕМО ДА РАЗГОВАРАМО СЕМ О ЗАБОРАВУ

МИ СМО БРОЈЧАНО МАЛИ, ПОНОСАН НАРОД, ПОБЕДНИК
У ВЕЛИКИМ РАТОВИМА, СНАЖАН, ДАРОВИТ, СПРЕМАН НА
ЖРТВУ, АЛИ И НА ПОМИРЕЊЕ, УЗ ТАЈ ЈЕДАН, МАЛИ УСЛОВ,
ВАЖАН ЗА НАШ ОПСТАНАК – ДА НЕ ЗАБОРАВЉАМО, НИКАДА,
НИКОМЕ НАШЕ ЖИВОТЕ, ИСТАКАО ЈЕ ПРЕДСЕДНИК СРБИЈЕ
АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ У НИШУ

Пишу Душан ГЛИШИЋ и Снежана ЂОКИЋ

Централна манифестација којом је Србија одала по част жртвама тромесечне НАТО агресије, извршене 1999. године на СР Југославију, одржана је у Нишу у предвечерје 24. марта, баш у време када су на српске градове, пре две деценије, падале прве разарајуће бомбе. Комеморативној церемонији, започетој молбаном на Тргу краља Милана, присуствовали су председник Републике Србије Александар Вучић, Његова светост патријарх српски Иринеј, председавајући Председништва Босне и Херцеговине Милорад Додик, председница Републике Српске Жељка Цвијановић, премијерка Владе Србије Ана Брнабић, министри, представници државних институција и бројни грађани.

У Нишу, који је у 78 дана агресије вишеструко страдао, церемонија под називом „Опростимо ако будемо могли, заборавимо само ако нас не буде било” започела је у симболично звуцима сирене за ваздушну опасност. Подсећајући на трагичне догађаје од пре две деценије и на страдање нашег народа, председник Вучић је нагласио:

– Пет година обележавамо на овако величанствен начин годишњицу агресије НАТО-а на једну малу, слободољубиву и никада покорену земљу. Поносан сам на вас, драги грађани Србије, јер ваш слободарски дух натерао нас је да, учећи младе генерације о ономе што се збивало, не заборавимо да будућност можемо да градимо само на таквим основама, чувајући слободу, самосталност и независност Србије као највише вредности. Хвала вам што је Србија поноса и будућности вечерас овде са нама. Желим да поручим одавде да, шта год да се догоди, никада немојте било коме да допустите да сруши слободу и независност Републике Србије. Ми смо бројчано мали, поносан народ, победник у великим ратовима, снажан, даровит, спреман на жртву, али и на помирење, уз тај један, мали услов, важан за наш опстанак – да не заборављамо, никада, никоме наше животе.

Док је света и века потребно је да понављамо да ти људи, да та наша деца, нису била никаква грешка – нагласио је председник Вучић.

Истичући да Србија не жели у НАТО и да је војна неутралност наш природни избор, председник Вучић је рекао:

– Хоћемо да будемо свој на своје и ништа више. Никоме не претило, али Србија је данас десетоструко јача него 1999. и двадесет пута јача него 2008. године. Морам да тражимо решења да бисмо избегли метке, али не зато што смо слаби. Подсетићу вас да смо, када сам постао министар одбране, имали један МиГ-29, који је чешће украшавао наше ливаде него што је летео, јер ни хангар нисмо имали. Војска Србије је данас респектабилна сила и има 14 авиона МиГ-29, који су наоружани и опремљени најмоћнијим радарским системима у свету. У стању смо да одбранимо наше државне и националне ин-

ПРИЗНАЊЕ СЛАЋАНУ ВУЧКОВИЋУ

Бираним и веома емотивним речима председник Александар Вучић обратио се деминеру заставнику Слађану Вучковићу, који је, обављајући тај ризични посао, изгубио обе руке и ногу:

– Овај дивни човек је изгубио обе шаке када је налетео на 107. мину коју су злочинци бацили на Србију. Али има Анђелу и Богољуба, своје унуче, и имаће их још ако Бог да. Хвала Слађане на јунаштву, на оданости отаџбини, јер шта смо сви ми за нашу отаџбину? Ништа. Нема ништа прече и важније од наше отаџбине. Хвала Вам бескрајно. Клањам се свему ономе што сте за нашу отаџбину направили и урадили. Бескрајно хвала за сву нашу децу коју сте спасили од злочиначких мина – рекао је председник Србије. На двадесету годишњицу од агресије председник Србије је поручио да изражавамо захвалност најбољима међу нама, „а то су Срби на Косову и Метохији, који чувају своје огњиште и своје српско име и презиме”.

тересе, али разговор, уместо метака, мора да буде наша државна политика – политика будућности. То је једини начин да нађемо мир и за све оне који су погинули у свим ратовима и у агресији од које је прошло 20 година – поручио је председник Србије.

Наглашавајући да је НАТО 1999. године починио „стравичан злочин агресије према Србији, али и Републици Српској, да је то било неправедно, непоштено и да не може да се опрости”, председавајући Председништва Босне и Херцеговине Милорад Додик поручио је:

– Штета коју су нанели је огромна, цивилизацијска, а нису сматрали да треба да се извине. Нисам од оних који ће им то икад опростити и нећу бити спреман да пређем преко тога. Обављајући дужности, али и када будем обичан човек, имаћу у себи неопростиво и тужно сећање на те дане када су и Републици Српској и Србији нанети тако тешки губици – рекао је Додик.

Његова светост патријарх српски Иринеј нагласио је у својој беседи да се данас сећамо најтрагичнијих дана у историји и истакао да тако нешто не треба да се понови никада и нигде у свету.

– Звучи сирена за узбуну и данас су присутни у нашим животима. Чујемо их у сновима, у својим сећањима. То су дани најтрагичнији у нашој историји, дани за које бисмо желели да се никада више не понове нашем народу, нити игде у свету. То су звуци пакла, звуци мржње који излазе из дубине човекова бића, који разарају, предају смрти и најтужнијим сећањима – рекао је патријарх Иринеј и истакао да се за свету земљу Косова и Метохије морамо борити. – Морам да се боримо да ту свету земљу, за коју су наши преци пролили крв и жртвовали животе, сачувамо и оставимо у наслеђе исто онако како су нама оставили наши преци. Ту свету земљу не сме нико поклони. Морам да је бранити свим допуштеним средствима, а не дај Боже да се користимо и неким другим. Ми то не желимо и молимо се Господу да не дођемо у такву при-

лику – поручио је патријарх Иринеј. У НАТО агресији, која је почела 24. марта 1999. године и трајала 78 дана, страдало је 2.500 људи. У бомбардовањима која су без прекида трајала 11 недеља тешко су оштећени инфраструктура, привредни објекти, школе, здравствене установе, медијске куће, споменици културе. Агресија је окончана потписивањем Кумановског споразума 9. јуна и усвајањем Резолуције 1244 у Савету безбедности Уједињених нација.

КОНФЕРЕНЦИЈЕ О НАТО АГРЕСИЈИ НА СРЈ

Поводом обележавања двадесет година од НАТО агресије на СР Југославију у Београду је одржано неколико међународних конференција. У сарадњи Београдског стратешког дијалога и Руског парламентарног европског круга 18. марта одржана је конференција „Двадесет година од бомбардовања Југославије – поуке за европску безбедност у 21. веку”. Уводно излагање изнео је председник Србије Александар Вучић, нагласивши да Србија јесте и остаје неутрална земља, која жели добре односе с НАТО алијансом, али не и чланство у њој.

– До пре пет година смо ћутали, данас говоримо отворено, не са мржњом, али са жељом да осудимо оно што сматрамо да је било неправедно. Сећамо се жртава и покушавамо да извучемо поуке. Те, 1999. године многима на Западу је био потребан сукоб са Југославијом, било је потребно да се покаже супремација западне хемисфере, али је тада полако почео да се ствара другачији свет. Данас имамо мултиполарни свет. САД су економски најснажније, али њима се приближава Кина, имамо и Русију. Европа је економска сила. Бомбардовање је показало да насиље може да донесе тренутну победу, али не трајни мир. То се десило на Косову и Метохији – промeњена је власт на територији, али није дошао мир. Промењен је суверенитет и тамо власт држи НАТО, који омогућава Албанцима да управљају Косовом, али није створен суживот. На

Косову и Метохији постоји својеврсни гето за Србе и Албанце који могу само да се мрзе, али уз надзор. То није решење, него одлагање решења и оно не омогућава безбедност. Плашим се да ће тако остати док не постанемо свесни и довољно одговорни да сами решавамо проблеме. Нама је потребна нова свест, не туторство – истакао је председник Србије.

Подсећајући да Србија није заслужила НАТО агресију и да је то био противправни акт уперен против међународног поретка, Вучић је рекао да се Резолуција 1244 УН не поштује и да с једне стране постоји правни поредак, а с друге насиље. Навео је да „Србија жели добре односе с НАТО-ом, али не и чланство. То је наш избор, слобода и право да сами доносимо одлуку о својој судбини”.

После уводне речи председника Србије учесницима се обратио заменик председавајућег Савета Федерације Федералне скупштине Руске Федерације Андреј Турчак, који је истакао подршку Руске Федерације српском народу у праведној борби за очување Косова и Метохије. На скупу је приказан и филм о агресији НАТО-а на СРЈ. Затим су на четири тематска панела учествовали бројни домаћи и страни експерти политичких, војних, историјских и правних наука.

На крају конференције, с амбицијом да се дође до свеобухватне истине о догађајима из марта 1999. године, усвојен је и завршни документ.

ЉУДИ НИСУ И НЕ МОГУ БИТИ КОЛАТЕРАЛНА ШТЕТА

Уочи двадесетогодишњице бомбардовања СРЈ у Београду је одржана међународна научна конференција „НАТО агресија на СР Југославију: 20 година после”, коју је организовао Институт за међународну политику и привреду, у сарадњи са Факултетом безбедности Универзитета у Београду. На скупу, чији је покровитељ председник Републике Србије, научне радове изложило је 18 учесника из 14 држава.

Конференцију је отворила председница Владе Републике Србије Ана

До пре пет година смо ћутали, данас говоримо отворено, не са мржњом, али са жељом да осудимо оно што сматрамо да је било неправедно. Сећамо се жртава и покушавамо да извучемо поуке. Бомбардовање је показало да насиље може да донесе тренутну победу, али не трајни мир.

Фото: Даримир Банда

Брнабић. Говорећи о теми која је оставила ране које ни данас нису зарасле, премијерка је подсетила да је сукоб „у коме смо били све само не равноправни” завршен срушеном земљом.

– У Србији су те 1999. године сви били мете, без обзира на пол, узраст, националност, веру или политичке афинитете. Последице бомбардовања сви осећају, чак и они који тада нису били рођени. Последње две деценије настојимо да добијемо одговоре на питања: како је једна мала земља постала

тако велики противник да се против ње окрене најмоћнија војна алијанса данашњице; како су се наши савезници из два велика рата тако лако окренули против нас; ко су ти који су ипак остали уз нас, упркос свему; који су то разлози за преседане да једна суверена земља може бити нападнута без одлуке Савета безбедности УН.

Србија, по речима премијерке Брнабић, не сме да заборави 1999. годину, жртве, порушене фабрике, мостове и девастирану привреду, не сме да

заборави колико нас је бомбардовање уназадило и осиромашило. Не сме да заборави да су управо за то време стручњаци за односе са јавношћу измислили више него увредљив термин „коллатерална штета”. Али, истакла је она, Србија мора да покуша да опрости, јер је једини пут да оствари своје велике потенцијале да се окрене будућности, партнерству и сарадњи.

– Поносна сам што смо последњих пет година успели да покажемо да се Србија окреће будућности, да попра-

вља мостове и оне који су физички срушени током бомбардовања, и оне са нашим партнерима. Показали смо да је Србија озбиљна земља, посвећена бољитку не само наших грађана већ и грађана региона и Европе – рекла је премијерка

Према њеним речима, наша земља ће остати верна традицији и историји и никада неће заборавити пријатеље који су уз њу стајали у најтежим временима. Наставиће и да се граде мостови ка онима са којима се те 1999. нисмо разумели, а данас смо поново блиски партнери. Наставиће да се граде мостови и ка онима са којима се ни данас не разумемо, јер само тако може да се изгради модерна и просперитетна Србија.

На конференцији су потом разматрани правни и међународни аспекти агресије 1999, као и њене последице по безбедност и регионалне односе. Учесници су оценили да је агресија била нелегална и нелегитимна, те да је показала немоћ међународног права. Током бомбардовања извршени су злочини против мира, човечности, као и ратни злочини.

Истакнуто је колико је Србија уништена и уназађена агресијом НАТО-а, премда се то никада не може до краја израчунати. Професор Рафаел Израели из Израела истакао је да Срби морају да узму у обзир да носе део кривице за све што се десило на КиМ: „Нису Албанци преко ноћи постали већинско становноштво на тој територији, већ Србија није урадила довољно да то предупреди”.

Бомбардовање је било кршење међународног права, нагласио је професор Леонид Доброхотов са Московског државног универзитета „Ломоносов”, али и покушај Запада да промени однос Србије према Русији.

Италијански професор Стефано Пилото, са универзитета у Трсту, истакавши да НАТО није имао мандат за интервенцију, те да је међународна заједница једнострано реаговала, оценио је Резолуцију 1244 СБ УН као „ремек-дело недостатка политичке воље да се успостави трајно решење за КиМ”.

Фото: Горан Станковић

Показали смо да је Србија озбиљна земља, посвећена бољитку не само наших грађана већ и грађана региона и Европе

Скупу је присуствовало и више од сто гостију, међу којима и представници дипломатског кора, академске и стручне јавности, државних институција и медија.

СРБИЈА ЈЕ ИЗАБРАЛА ДА БУДЕ СЛОБODНА

У организацији Београдског форума за свет равноправних, Клуба генерала и адмирала Србије, СУБНОР-а Србије и Друштва српских домаћина, у Дому Војске Србије одржана је дводневна Међународна конференција „Мир и напредак уместо ратова и сиромаштва”, на којој је учествовало више од 70 политичких и правних експерата, представника историјских, политичких, војних, правних и психолошких наука, мировних организација, публициста и есејиста. Учесницима се обратио министар одбране Александар Вулин, који је нагласио да

Србија ничим није изазвала ни узроковала НАТО агресију, баш као што ни наша побијена деца ничим нису заслужила да буду убијена. Србија је, истакао је министар Вулин, урадила оно што би урадила свака слободна земља, борила се и бранила од терористичких напада, а за то је, уместо награде и признања, доживела да буде нападнута и бомбардована.

– Није први пут у историји српског народа да га нападају већи, да му побију децу и одузму земљу, али је први пут да су се ратни савезници, са којима смо у два светска рата изгубили више од два милиона живота борећи се за заједничке вредности слободе и правде, ујединили са онима против којих смо се у тим ратовима борили, управо зато што нису веровали у те идеје. Србија је изабрала да буде војно неутрална и нећемо постати чланица НАТО пакта макар били последња земља у Европи која није чланица НАТО пакта. И докле год је Александар Вучић председник државе Србије, докле год води државу, ми нећемо бити чланица НАТО пакта. Тако смо изабрали и зато што су нас бом-

Фото: Горан Станковић

ДАН СЕЋАЊА У ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

Поводом две деценије од НАТО агресије на СРЈ припадници Војске Србије обележили су Дан сећања на stradale у бомбардовањима полагањем венаца и цвећа у свим гарнизонима.

Делегација Копнене војске, с командантом генерал-потпуковником Милосавом Симиновићем на челу, положила је венце у центру Ниша код Спомен-капеле, споменика код Нишке тврђаве и код Споменика погинулима у НАТО агресији у Касарни „Мија Станимировић”.

Делегација Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране, коју је предводио командант генерал-мајор Душко Жарковић, положила је венац на споменик код зграде Команде РВ и ПВО у Земуну, подигнут у част погинулих припадника ваздухопловства у НАТО агресији.

бардовали, али на првом месту зато што никада нећемо да будемо у прилици да по туђем наређењу радимо другим народима оно што су радили нама. Србија је изабрала да буде слободна. Србија је изабрала да буде војно неутрална – поручио је Александар Вулин.

Захваљујући учесницима конференције на подршци српском народу 20 година после агресије, Вулин је рекао:

– У тим тешким и најмрачнијим тренуцима, када су све политичке елите овог света мирно посматрале како се убија један народ, мали бројем али жељан слободе, уз нас су били храбри појединци. Двадесет година касније они су се скупили овде, у Београду, да виде народ који је другачији, који је храбар као онда, који се опоравио од времена од 2000. до 2012. године, када о НАТО агресији није смело да се говори као што то може данас, народ који има храбрости да ствари назове правим именом. Желим да им захвалим у име читавог српског народа. Када је било тешко, они су у својим земљама, где су због тога били крити-

Србија је изабрала да буде војно неутрална и нећемо постојати чланица НАТО иакома макар били последња земља у Европи која није чланица НАТО иакома

ковани и нападани, говорили истину о Србији – рекао је министар Вулин и поручио да је Србија земља која памти и да су Срби народ који не никада заборавља ни добро, ни зло.

Председник Владе СРЈ у време НАТО агресије Момир Булатовић посветио је своје излагање бројним дипломатским иницијативама и мерама српског и југословенског руководства учињеним са жељом да се агресија избегне, што се показало немогућим, јер су представници косовских Албанаца, подржани пре свега руководством САД, Француске, Немачке и Велике Британије, априори одбили сваки предлог, иницијативу, сваки покушај.

– Од лажираног догађаја у Рачку опредељење Запада било је окренуто агресији. То нису могли да спрече ни тобожњи преговори у Рамбујеу, чији је исход, због неприхватљивих усло-

ва, био унапред познат, као ни каснији разговори с политичким представницима Запада. Нуђено нам је да прихватимо окупацију земље сами, без употребе силе, или да нас окупирају силом. Чинили смо све да агресију бар одложимо, свесни да је нећемо спречити – рекао је Булатовић.

Током дводневне конференције више од 70 пријављених говорника изнело је своје виђење агресије и изразило подршку српском народу и његовом руководству за упорно супротстављање сили и пожртвовање у херојској одбрани права малих народа на суверенитет и сопствени избор. На крају свету је са скупа упућена „Београдска декларација”, у којој се каже да су учесници Конференције јединствени у осуди агресије НАТО-а, наглашавајући да је „то био и остао илегалан освајачки и злочиначки рат против суверене, мирољубиве европске земље, предузет без одобрења Савета безбедности УН, уз најгрубље кршење Повеље Уједињених нација, Завршног документа ОЕБС-а из Хелсинкија (1975) и основних принципа међународног права”.